

SUZANNE BREGERE
NEFRĪTA KAĶIS

SUZANNE BRØGGER

JADEKATTEN

EN SLÆGTSSAGA

SUZANNE BREGERE

NEFRĪTA KAĶIS

D Z I M T A S S Ā G A

No dāņu valodas tulkojusi
Inga Mežaraupe

821.113.4-31

Br 310

Suzanne Brøgger

Jadekatten

Copyright © Suzanne Brøgger & Gyldendal, Copenhagen 1997.

Published by agreement with Gyldendal Group Agency.

Danish Arts
Foundation

Tulkojumu atbalstījusi Dānijas Mākslas padomes Literatūras komisija

Tulkotāja pateicas par atbalstu Ventspils Starptautiskajai Rakstnieku
un tulkotāju mājai

Ilzes Isakas vāka dizains

Suzanne Bregere

NEFRĪTA KAĶIS. DZIMTAS SĀGA

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projekta vadītāja un redaktore *Una Orinska*

Korektore *Elīna Vēja, Diāna Graudiņa*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Maketētāja *Dace Polkmane*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-662.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana
vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību
pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība
Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma
69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem
un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Inga Mežaraupe, 2022

© Literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, izdevums latviešu valodā

Apgāds Zvaigzne ABC, 2022

ISBN 978-9934-0-9969-4

SATURS

KATCES GRĀMATA 7

1. Mezonīns 9
2. Svečturis 20
3. Personība 23
4. Ziņa Garsijam 31
5. Pūķa sperma 35
6. Konsuls 43
7. Neizdevusies slepkavība 55
8. Laulības gulta 66
9. Dzeltenā cepure 77
10. Nafta mutē 90
11. Vīrietis mucā 101
12. Žiletēs 117
13. Sapņi 127
14. Bērns 144
15. Atbrīvošana 155
16. Londona 165

SKUDRIŅAS GRĀMATA 173

1. Sarkanie leļļu ratīņi 175
2. Kritiens 196
3. Paradīzes sala 223
4. Kaislība 248
5. Nefrīta kaķis 266
6. *Inshallah* 289
7. Parādzīme 314
8. Ugunsgrēks 329
9. Kasbas sievietes 351
10. Noziegums 370
11. Triumfs 390

12. Paķer līdzī pātagu	410
13. Jūdas skūpsts	431
14. Pučs	451
15. Zelta turnīrs	474
16. Maratons	492

ORMA GRĀMATA	507
-------------------------------	------------

TOBIASA GRĀMATA	537
----------------------------------	------------

Ciltskoks	542
---------------------	-----

KATCES GRĀMATA

1. MEZONĪNS

Tobiass bija pasaules cilvēks, bet Otto – mājās tupētājs. Tā Otto vienmēr bija juties, un tā viņš jutās arī nepilnu pusgadsimtu pēc piedzimšanas, 1940. gada Vecgada vakarā, kad Gammelmentas ielas 14. numurā galds bija klāts ar zeltīti apmalotajiem šķīvjjiem no bufetes. Marije īsām kājām un kuplām krūtīm, kura no Rosenvengetas ielas bija sekojusi ģimenei pie nākamās paaudzes Gammelmentas ielā, kā parasti, bija parūpējusies par visu. Gandrīz. Jo, lai kā viņa tika grozījusi galvu, Direktors pats bija gribejis sēdēt virtuvē un, kājas sacēlis uz taburetes – viņam taču bija trombi –, jaukt majonēzi omāriem. Marije pazina Direktoru kopš tiem laikiem, kad viņš bija puika un viņa – pavisam jauna kalpone Rosenvengetas ielā.

Tobiass un Katce rikoja Vecgada svinības, ierašanās paredzēta frakā. Tikai sīkpilsoņi sacīja: svētku tērpā. Un smokingu pieklājās vilkt tikai ikdienas ballēs. Te gan jāiestarpina, ka ne jau Tobiasam bija svarīgi, kā “pieklājas”. Viņam par to bija viens pīpis, un viņš darīja, kā pašam tikās. Savu iekšējo smokingu viņš nēsāja lepnā nevērībā. Katce, ieprecējusies Lēvinu dzimtā, bija tā, kura turēja acīs priekšrakstus, cieta no tiem un reizē drīpelēja visu ģimeni, uzpasēdama, ko tie dara un saka.

Tobiass – *kā ikkatrs Lēvins* – bija dzimis orators, vienīgi pārspēja tos visus asprātībā. Ģimenē apkārt Tobiasam valdīja arī vārdos neietērptais uzskats, ka Lēvins ir īpaši smalks uzvārds, jo sasaucas ar tā izrunu franču valodā, tāpēc Lēvini ir smalkāki nekā parastie Levini. Nevienu nevarēja pārsteigt tas, ka visi Lēvini ir dzimuši oratori, jo ar uzvārdu, kas atvasināts no lauvām, labi rūkt ir pašsaprotama lieta. Pie galda vienmēr raisījās spraigas sarunas pilnā balsī, vai tās būtu par politiku un vispārējiem sabiedrības jautājumiem vai par biznesu un tenkām. Parastus baltos cilvēkus Lēvinu ģimene atstāja vaļā muti un atkārtu žokli.

Tas, kā Lēvini ņemās bļautīties un klaigāt cits caur citu, it kā censtos apslēpt kādu briesmīgu noslēpumu, par kuru var runāt tikai čukstus, cilvēkiem no malas šķita draudīgi, teju vai šaušalīgi. Vismaz Katcei šī bļaušana un klaigāšana vienmēr bija šķitusi kā nekulturāla, tā vulgāra. Lēvini apzinājās savas runātāja dotības, un arī Tobiass uztvēra tās viegli, kā pašsaprotamību. Šī ģimene nebija no tām, kur no rokassomiņas izķeksē melnrakstu un mulsi, sviedriem līstot, nolasa klišejām pieblīvētu runu. Lēviniem svarīgākais bija improvizācija, vieglums un vitalitāte. Un tas viss piemita Tobiasam, kuram patika kankāns un vēlāk “*Annie Get Your Gun*”, kad filma iznāca uz ekrāniem. Tā iznāks drīz!

Lēvinu ģimene bija tik asimilējusies un antigeto, cik vien var iedomāties. Lēvini uzskatīja, ka geto ebreji ir pazemīgi *nepareizā* veidā. Geto ebreji bija tie, kas rāmi novilkā: “Tur jau neko nevar iesākt.” Bet iesākt varēja *visu ko*, un – kā to formulēja Lī, ģimenes vecākā meita, kura pati gan nekad neko nepasāka, – Lēviniem vienmēr bija kaut kas padomā. Un kā Lēvini, visi kā viens, līdz pat savai nāvei apgalvoja: esot pilnīgi neiedomājami, ka jel vienu no viņiem aizstieptu uz koncentrācijas nometni un aizskartu kaut ar pirksta galiņu. Lēvins strīpainā ieslodzītā tērpā – tas bija tikpat absurdi kā tīģeris pidžamā. “Lēvins drīzāk nonāvētos pats – vispirms nošāvis kādu vācieti!” kā vienā balsī sacīja Lī un Rebeka, Tobiasa meitas. Bet tā viņas vēl nesaka, tas viņām vēl priekšā.

Pieminētajā 1940. gada Vecgada vakarā Tobiass piecēlās kājās, pirms tam palūdzis viesu uzmanību ar diskrētu piesitienu pie krievu slīpētā kristāla glāzes. Par galda klājumu, būdams sviņību mākslinieks, viņš bija gādājis pats. Mazliet agrāk tovakar, ap pulksten astoņiem, bija pilnā skaļumā ieslēgušās Kopenhāgenas gaisa trauksmes sirēnas. Bet nu Rātsnama vecajā tornī pulkstenis bija tikko nositis divpadsmit un Tobiass stāvēja, rokā turēdams pats savu zelta kabatas pulksteni ar ķēdi, mantotu no Papa, un, nolīcis to uz galda, paņēma veselu kaudzi šellakas gramofona plašu. Viesiem šķita, ka tās būs melodijas, dažādi evergrīni, ko viņi klausīsies vakara gaitā, un ka tām ir kāda nozīme,

kuru Tobiass tūdaļ izstāstīs savā ironiskajā manierē. Taču, visiem par pārsteigumu, Tobiass ar blikšķi un graciozu rokas vēzienu nometa plašu kaudzi zemē. Un nu viesiem bija jāsaliek lauskas kopā, atrodot savam melnīnam pieskaņotu gabalu pie kāda cita. Tā katrs sameklēs cilvēku, ar kuru skūpstoties ievadīt Jauno gadu. Tik asprātīgi un tik eleganti. Tik tipiski Tobiasam!

Tikmēr Katce sēdēja pie galda garajā sinepju krāsas krepdešīna kleitā un spļāva ugunis. Viņa smēķēja pārāk daudz *Craven A* cigarešu, taču viņai bija labi zobi un labas kājas. *Viņai* bija arī seksapīls, ne tā kā tai govij un ķēkšai Fonnesbeka kundzei, kuru Tobiass tūdaļ ķersies skūpstīt, ar garantiju. Glenda Fonnesbeka bija pilnīga sieviete ar baltu ādu un vasarraibumiem, uzkasītiem matiem un uz priekšu izvīzītiem zobiem. Viņa “skaloja” matus vara tonī, tas esot smalkāk nekā krāsot. Glenda bija precējusies ar Bulleru, apaļīgu, plikpaurainu maza auguma vīrieti, kuru nodarbināja vienīgi ogļu un kokogļu cenas un kuram nebija ne mazākās intereses par sievas sānsoljiem. Katce ik pa laikam Tobiasa klātbūtnē nīgri piezīmēja, ka nu jau viņi varētu sev to aiztaupīt un vairs neaicināt ciemos šos prastos ļautiņus, vai ne? Taču Tobiasam, kurš, kad atnāca krievi, bija spiests pamest *Vacuum Oil* Baltijas valstu pārstāvniecības direktora amatu, vajadzēja sākt visu no sākuma te, Gammelmentas ielā. Varbūt viņš izveidošot aģentūru, vēstulpapīru jau esot licis nodrukāt. *Vulkan A/S*. Un Bullers, kurš tik labi pazīst Dānijas tirgu, varētu būt liels palīgs. Kad pienāksot tā diena, kad sāks just kara sekas, bez šaubām, radišoties pieprasījums pēc kurināmā. Viņš jau esot izdomājis sludinājumu: “Vai jums salst?...” Turklāt Glenda taču esot Katces labākā draudzene!

Skaņu “I” vārdā “Glenda” Katce vienmēr izrunāja nicīgi, lai ikviens varētu dzirdēt, cik pazemojoša ir pazišanās ar viņu. Kaut arī viņas, dabiski, pēc divdesmit draudzības gadiem uzrunāja viena otru vārdā, Katce savas dvēseles dziļumos nepavisam nebija uz “tu” ar būtņi, kas vienmēr plātījusies ar savu “juteklisko dabu”. Dieviņ žēlīgais, viņa taču ir vienkārši izlaidīga, tā Glenda! Ielas

staigule. Katce nekad tāda nebija bijusi. Viņa, lūgtum, nāca no kārtīgas ģimenes un bija nokristīta par Katrīnu tāpat kā Krievijas cariene. Taču šķita, ka neviens to īsti neņem par pilnu, un, starp citu, arī viņa pati ne.

Katce pārlaida pār viesiem pārākuma pilnu saltu skatienu. Viņas zilās acis bija dzidras, nevis sasārtušas. Viņa tovakar vēl nebija iedzērusi par daudz un mīļi uzsmaidīja visiem. Viņas parfīms bija *Guerlain* jaunais *Mitsouko*, un uz lūpām viņai bija *Helena Rubinstein* cinobra sarkanā *Dark Diva*, kura atstāja asins-sārtus nospiedumus uz *Craven A* izsmēķiem, kas gulēja pelnu-traukā. Pamanījusi, ka Glenda grasās izņemt cigareti no savas pārļotās somiņas, Katce piedāvāja tai savējās *Craven A*, kas sudraba futrālī stāvēja uz galda.

Tur staigāja Otto, tas pamuļķis, un meklēja plates lausku; vispār jau viņš bija diezgan jauks, no visiem Lēviniem tieši *viņš* bija vislabāk pieņēmis Katci. Otto vienmēr bija atbalstījis *viņu*, nevis Tobiasu, bija atbalstījis Katces tiesības pirkt trauku dvieļus, nevis Tobiasa tieksmes investēt omāros un garnelēs. Nebija jau tā, ka Katci sevišķi interesētu tieši *trauku dvieļi*, taču, kad runa bija par to, lai Gammelmentas 14. nams juku laikos neaiziet pa burbuli, savu atbildību viņa apzinājās. Jo vai tad ar Tobiasu varēja rēķināties? Kāda jēga bija no viņa, kad kaut ko vajadzēja? Kāda no viņa bija jēga, kad Lietuvā uz zemesceļa saplīsa buiks? Kāda jēga bija no viņa garajiem, manikirētajiem nagiem, kas neprata noturēt neko citu kā Havanas cigāru un pīķa dūzi? Par to, ko viņam vēl patika turēt rokās, Katcei pat lāgā netikās domāt.

Otto sieva Tita, dzimusi Monīsa – un tas nozīmēja naudu, naudu, naudu –, uzvedīgi meklēja savu meldiņu starp lauskām uz grīdas. Viņa gan nevienam prieku negandēja. Allaž pieticīgas prasības un balonveida piedurknes. Glītas, melnas sprogas, kuras viņa par baltu naudu taisnoja pie friziera. Ziloņkaula profils un gari sarkani nagi kā putnam, uh, viņas miniatūrportretu nesen bija uzgleznojusi Fanija Folknere, Strindberga pēdējā sieva. Cik gadu Tita nebija izšķiedusi, lai savaņgotu Otto, un sazin kāda

suņa pēc, jo viņam no tā nebija ne silts, ne auksts. Sievietes?! Tita ar cukursaldo smaidiņu un lielo rocību bija mācījusies internātskolā Šveicē un uzvarējusi skaistumkonkursā Hornbekā, kur viņa bija arī pirmā rakete tenisā, cik garlaicīgi, cik paredzami tas viss!

Tita bija ciemojusies Rosenvengetas ielā jau no agras jaunības, kad viņa nolūkoja omulīgo Otto. Bet, tā kā viņš nekādi nebija iekairināms, viņa piedraudēja apprecēties ar citu. Un tā arī izdarīja! Bet tam vīrišķim bija vienalga, viņu aizrāva tikai kāršu spēle un cigāri. Un vēl viņš interesējās par “sludinājumiem”, ar kuriem viņš strādāja Papa avīzē pēc tam, kad Amerikā bija izmācījies par neko. Meitenes viņam tika servētas uz dīvāna Rosenvengetas ielā, kad viņš palūdza apkalpošanu savos apartamentos. Tā nu Otto nebija nekāda iemesla, lai izvāktos no mājām, kaut arī viņš sen jau bija pieaudzis, ja tā var sacīt. Tik un tā Titai ar savu mīlīgumu un neatlaidību daudzu gadu garumā izdevās panākt, ka Otto kapitulē laulību priekšā un pamet savu vecpuīša ūķi.

Titas pirmā laulība, kas gan bija nesusi augļus dēla Iba veidolā, nebija nekas vairāk kā pārpratums. Un tai pašā brīdī, kad Otto kļuva mīksts, viņa paņēma pēdu arī no Iba un visas tās varzas. Tita ļoti milēja Ibu, bet bija spiesta upurēt to, kuru milēja, lai apprecētos ar Otto, kurš nespēja paciest sāncensību bērnu izskatā. Bet, kaut arī viņa apprecējās ar Otto, viņš nemainījās ne par mata tiesu. Viņš mūždien izteicās tikai īsos sludinājuma tekstos. 1. punkts. Viskiju ar ledu vai bez? 2. punkts. Vai mūs sabumbos vai nesabumbos? 3. punkts. Vai spēlēsim cūkas vai acīti? Bet pret Katci viņš vienmēr bija izturējies jauki, un Katce prātoja, kāda varētu būt sajūta, kad esi dabūjusi vīru, kuru tu mīli. Viņa jau pati arī bija tādu dabūjusi, savā ziņā. Bet tomēr.

Mamā, vecā Sāra, Papa atraitne, sēdēja un grozīja galvu, allaž mazliet pieliektu uz sānu, ar matu tīkliņu uz trūcīgajiem zilajiem matiem. Visi bija baidījušies, ka viņa visšķermākajā skolmeistarienes manierē – jo pagājušā gadsimta beigās viņa bija ieguvusi privātskolotājas izglītību – piecelsies kājās un ņems vārdu, lai godinātu Papa piemiņu. Viņa bija atraitnēs tikai

otro gadu un bija nenogurdināma runātāja, kurai – vienīgajai visā dzimtā – bija piezīmju lapiņas. Pastāvēja risks, ka viņa piecelsies kājās un norunās no galvas kādu olektīm garu Heines dzejoli. Viņa atcerējās nekrologus par savu vīru, “līdzcilvēku un dāni”, no kuriem arī viņai tika sava atblāzma: “Nekur Kopenhāgenā kristīgos Ziemassvētkus nesvinēja ar tādu spožumu un dziļu mīlestību kā šajās ebreju mājās.” Viņa zināja no galvas arī Tobiasa bērnu runu:

“Tavai labajai sirdij palika par grūtu. Tu iemīgi mūža miegā savās mājās, kuras mēs visi tā mīlējām. Ir grūti aptvert, ka mēs vairs nekad tevi neredzēsim. It viss tevī bija labestība. Nekad tu nebiji tik priecīgs kā tad, kad varēji iepriecināt citus, un to tu arī dāsni darīji.”

Vai tas Tobiass, kurš savulaik izteica šos mīļos vārdus, ir tas pats, kurš tagad visu iznīcina un plēš kopā? Caur biežajiem briļļu stikliem un kataraktu Mamā nolūkojās, kā viesi bezpalīdzīgi laipo pastarpu plašu šķembām. Savu runu viņa nemaz nejaudāja teikt – kailo nervu dēļ un aiz bailēm, ka novirzīsies no konceptiem. Nebija jau viņa klirīga. Georgs Brandess, kurš savulaik ciemojās gan viņas bērnu dienu mājās, gan vēlāk Rosenvengetas ielā, bija pietiekami provokatīvs savam laikam. Bet, kā Natansens rakstīja viņam veltītajā grāmatā, Brandess bija vispirmām kārtām kaislīgs taisnības mīļotājs un nepazina kompromisus savā dedzīgajā prasībā pēc domas brīvības. Viņš nebija destruktīvs. Tāpat Roberts Storms Petersens bija ieradies uz Papa bērēm, un arī Storms nebija garlaicīgs. Bet šis te...

Ienāca Marije un iečukstēja Katcei ausī, vai pasniegt kafiju. “Dariet, kā tik, Marije,” Katce, domās iegrimusi, attrauca. Viņas ar Mariji bija vienaudzes, abas dzimušas 1900. gadā, un pazina viena otru jau divdesmit gadu.

Katce ar goddevīgu skepsi palūkojās uz Palli Gaustrupu – sauktu par Gausu –, jauno finanšu ģēniju, ko Paps bija paņēmis

savā paspārnē un ievēdis ģimenē. Otto bija sastapis Gausu Amerikā un ļāvis viņa spēju burvībai, un vēlāk Paps bija viņu gluži kā savu dēlu iekārtojis bijušajās Tobiasa istabās Rosenvengetas ielā. Kaut arī Gauss bija frakā un *bez* apsēja pār aci, viņš vienalga kaut kādā ziņā atgādināja pirātu. Vispār jau Gauss bija tik vien kā Horsensas kurpnieka dēls, tomēr ieprecējies pie norvēģiem un lielas naudas. Viņa sievu Audu, kas ar gadiem bija zaudējusi redzi, mīlēja visi, atskaitot Gaustrupu, kuram bija intīmas attiecības ar ekonomu visu ļaužu acu priekšā. Tikai ne Audas. Daba bija likusi, lai pār nabaga acu zilītēm nolaižas žēlsirdības glaukoma. Bet par Gausu nevajag runāt sliktu, viņš palīdzēs ģimenei kara laikā.

Katce raudzījās uz saviem bērniem ar savādām bailēm. It kā viņi būtu tai sveši. Balders, Liāne un Rebeka. Kurā pusē viņi ir – viņas vai Tobiasa? Un kā viņiem Dānijā veiksies ar Rīgā iegūto vācu izglītību? Vīriešu acīs Lī ar saviem laiskajiem, gaišajiem locekļiem un dzintara krāsas acīm bija pievilcīgākā. Visi bija vienisprātis, ka viņa izskatās pēc Grētas Garbo. Lī bija Tobiasa acuraugs, kaut arī viņš reizēm varēja uziet gaisā no tā, kā viņa ar savu īgnumu liek visam novīst. Tobiass nebija reliģiozs cilvēks, taču viņš reliģiski ticēja, ka cilvēkam *jābūt* priecīgam un pozitīvam, viņš nespēja paciest nīgrošanos, žēlabas un vaimanas, Katces specialitāti. Un, ja Liānei jel mazumiņš nebija pa prātam, viņa spēja ikvienu nokaut, divas nedēļas nesarunājoties.

Rebeka, jaunākā, bija skaistākā pēc klasiskās ebreju daiļuma mērauklas. Abas māsas joprojām sarunājās vācu valodā, kaut Balders, tikko pabeidzis dāņu internātgimnāziju, bija izrunājis tukšu muti, cenzdamies viņām ieskaidrot, ka tagad viņi ir ne vairs Rīgā, bet gan Dānijā un Dānijā runā dāņu valodā. Bet Balders ir ņerga, Katce skumji nodomāja. Tāpat kā viņa tēvs. Kurš vai kas ir sagrāvis Balderu?

Vīrišķais vājums iesvēla viņai kaunpilnas bēdas. Kāpēc viņš ir izaudzis tāds? Vai tāpēc, ka Tobiass gāja uz Tivoli parku izpriecāties ar to slampu Beibiju Zornigu īsi pēc tam, kad viņa bija dzemdējusi un joprojām gulēja klīnikā?

Vispār Balders, viņas pirmdzimtais, bija pats skaistākais un jaukākais. “Smukais Lēvins”, tā viņu klīnikā sauca visi, kam vien viņu rādīja. Visi gribēja nākt un redzēt “smuko Lēvinu”, kurš dzimis Lauvas zīmē. Bet citādi nekā daudz no “lauvas” viņā nebija.

Vēlāk, kad Tobiass dabūja ģenerāldirektora amatu *Vacuum Oil* Baltijas pārstāvniecībā un ģimene pārvācās uz Rīgu, viņi bija spiesti sūtīt Balderu uz Dāniju, lai nodrošinātu viņam labu izglītību un nākotni. Tā bija nepieciešamība, kaut arī Katce iebilda. Viņai vēl tagad saskrēja asaras acīs, ka bija jāsūta prom tāds mazs puika. Vai Balderu bērnībā bija sagraᅥvusi Rosenvengetas ielas nama gaisotne? Vai viņu bija nomākusi Mamā stingriba un Papa vājais raksturs? Vai arī sarkano matu un lielā deguna dēļ viņam gauži darīts pāri skolā? Humora izjūta, tā viņam piemita, bet ticības sev viņam nebija ne par grasi. Un tas savā ziņā bija briesmīgi. Ka sievietei nav ticības sev, tā ir saprotama lieta, esot tik atkarīgai no vīrieša skatiena. Bet vīrietis, kurš netic sev? Tur tak nekas nevar sanākt.

Un Liāne, kā viņa pagādījusies tāda? Vai tāpēc, ka, bēgot no Rīgas, viņi bija pārnakšņojuši bordeli? Braucienā caur Vāciju viņiem nebija izdevies atrast viesnīcu, jo visur rēgojās izkārtnes “*Juden nicht erwünscht*”¹. Un var jau arī saprast, ja viņus pazīst. Tobiasa iedzimtā augstprātība un mūžīgā flirtēšana. 1937. gadā Tobias brauca caur nacistisko Vāciju savā zilajā buikā ar Dānijas karogu un augsti paceltu cigāru. Ne pušplēsta vārda. Viņi sēdēja mašīnā, un ģimene ar ģeniālajām oratora dotībām nebilda ne pušplēsta vārda. Lī un Rebeka zināja, ka izkārtnes ir vērstas pret viņu tēvu. Viņš bija tas nevēlamais, bet viņš bija tēvs, kuru tās vēlējās, kuru tās milēja.

Katces domas arvien vijās ap bordeli. Vai tur Liāne tika samaitāta? Tāpēc ka neizdevās dabūt kārtīgu viesnīcu? Lī bija apveltīta ar seksapīlu tāpat kā Katce – tas vienmēr bija bijis skaidrs. Lī jebkuru vīrieti varēja piedabūt pie kalnu gāšanas, viņai pat

---

¹ Ebreji nav vēlami. (*Vācu val.*)

nevajadzēja to lūgt. Tāds spēks viņai piemita. Bet kā viņa liks to lietā? Un ko viņa pati grib? Katce gan apzinājās, ka šādam jautājumam nav jēgas, kad runa ir par sievietes dzīvi. Tomēr tieši uz šo jautājumu atbilde nebija jāmeklē, kad paskatījās uz Rebeku. Viszines jaunkundze. Viņai no visiem trim noteikti bija visvairāk intelekta. Viņa bija tā, kura tiks vistālāk. Taču reizē Katce bažījās, ka Beka varētu savas spējas pavērst pati pret sevi. Ka tikai viņa nesamaitā sev dzīvi ar vīzdegunību.

– Lī ir apburoša! – Glenda sacīja pāri galdam, lai iepriecinātu draudzeni.

– Es esmu noraizējusies par Beku, – Katcei paspruka.

– Kāpēc gan? Viņai ir labas sekmes skolā, viņa ir čakla un gudra!

– Bet ko tas līdz, ja nemāk pavadināt vīrieti?! – Katce sazvērnieciski atsmēja Glendai.

– Ir jau arī citas lietas dzīvē, – Glenda teica bez kādas pārlicības.

– Un to saki *tu*?!

Katces dzēlīgo piezīmi Glenda nolēma uztvert kā komplimentu.

– Sieviete, kas nemāk pavadināt vīrieti, dara mani bažīgu, – Katce čukstēja.

– Un kāpēc lai Rebeka nespētu pavadināt vīrieti, ja drīkstu jautāt? Viņai taču ir glīta seja.

– Ar glītu seju nepavedina, – Katce drūmi noteica.

– Viņa taču var nomest svaru.

– Ko gan tu par to zini? – Katce attrauca, ar skatienu nomērīdama Glendas izplūdušās miesas.

– Tik negatīvs skatījums uz savu meitu nedrīkst būt, – Glenda atbildēja, piebilzdamā: – Turklāt vēl jau ir arī *gars*!

– Ko gan tu par to zini? – Katce iesmējās, izlikdamās, ka meklē plates gabaliņu.

Tikmēr Gauss un Lī bija to atraduši. Kopīgu meldiņu. Bet kuru? Katce redzēja, kā Palle Gaustrups aizvelk Lī sev līdzī garām

altāra svečturim uz dzīvojamo istabu. Bet, tā kā viņai galva bija pilna ar Tobiasu un Glendu un to, ko tie abi varētu sagudrot, un reizē viņas domas kavējās pie bērniem, viņa lāga neievēroja, ka Gauss ved Lī arvien tālāk prom no citiem viesiem.

Gauss noskūpstīja Lēvinu ģimenes meitu dzīvojamās istabas dziļumā un aizrāva sev līdzī uz kāpnēm. Sagrābis viņu pie rokas, nolidoja lejup uz trešo stāvu un mezonīnu. Liāne dzirdēja tafta apakšsvārku šņirkstoņu starp stilbiem. Mezoninā Gauss apstājās. Izrādījās, viņam ir maiņas kantora atslēga. Viņš sacīja, ka tur viņš varēšot Lī labāk noskūpstīt, jo viņš nevarot vien viņas atveldzēties. Un viņa uztvēra to kā komplimentu. Viņi mīlējās uz rakstāmgalda, uz vekseļu un obligāciju kalna. Un Liāne, kas vēl nekad nebija to darījusi, jutās ļoti glaimota. Viņa apzinājās savu seksapīlu. Taču beidzot no tā atlēca kāds labums.

– Kā tev šķiet, vai tava sieva kaut ko pamanīja? – viņa jautāja reizē bailīgi un cerīgi.

– Auda, kā tu zini, ir akla kā kurmis.

– Aklie mēdz just vairāk nekā citi cilvēki. Bēthovens...

– Par viņu mēs tagad nerunāsim, – Gauss nočukstēja.

– Es priecājos, ka vairs neesmu jaunava.

– Labprāt izlīdzēšu vēl citu reizi!

– Citas reizes droši vien nebūs, – Lī aši attrauca.

– Vienmēr gatavs pakalpot, – Gauss sacīja, aizpogādams bikses.

– Ja manam tēvam kaut kas notiks...

– Protams. Kā tu to domā?

– Ja karš...

– Uz mani tu vienmēr vari paļauties.

Lī izbaudīja kņudinošo, trakulīgo sajūtu, ka neviens nezina, kas notika lejā, mezoninā. Viņa nebija to darījusi tišām, tā bija gribējis viņš. Bet tas nekas, ka viņš bija tā gribējis. Jo vēlāk, kad notika visas tās šausmas, Lī varēja domās pakavēties pie Vecgada vakara uz rakstāmgalda. Un pie tā, ka viņa ir bijusi kopā ar vienīgo vīrieti, kurš okupācijas laikā, kad ļaudis nevarēja atļauties

nopirkt pat divriteņa riepas, ar taksometru brauca uz Aserbo. Viņš bija *personība*.

Kamēr Lī gulēja uz naudas mijēja galda, Rebeka triumfējoši sēdēja, turēdama rokā lausku no plates pārliecībā, ka gabals no tās ir arī viņas tēvam. Beku ieliksmoja tas, kā Tobiass bija ļāvis gramofona plašu kaudzei nokrist uz grīdas, tēva vērienīgums iesvēla viņa iekšēju laimi: Tobiass savā dāsnumā bija upurējis Izšķērdības dievam. Beka ar dzedrumu noraudzījās uz mājsaimniecisku zūdišanos un iebildumiem, kas nāca no sievietēm, kad tās mūžu dienu domāja par trauku divieļiem, nevis omāriem un garnelēm. Knapināšanās bija sievišķīga īpašība. Skopoties bija nevīrišķīgi. Skaitīšana bija vecmeitīga, jumpravīga nodarbe... Tas nu bija pēdējais, ar ko Beka spēja sevi asociēt. Nebija taču iedomājams, ka Zevs skaitītu ūdens lāses vai Tors taupītu zibeņus... Ģimenes jaunā terjeru sunīte Vanesa uzmeklēja uzticamo Beku, un viņa citīgi pakasīja tai aiz auss, domādama: vīrišķībai ir jābūt spēcīgai un dāsnai, un tās ir jābūt *daudz*. Sievietes stīvējas tad ar šo, tad ar to, turēdamas atslēgas uz pieliekamo un taukiem, no kā taisa ziepes. Tēvs ar savu plašo vērienu bija tas vīrietis, kurš viņai sagādāja laimi.

Savādi, ka Tobiass vēl nebija pamanījis nobučot to pūķi Glendu. Tā vietā viņš ar gramofona plates lausku pienāca pie Katces un noskūpstīja viņu. "Daudz laimes Jaunajā gadā, miļā!" Viņi abi bija atraduši kopīgu melniņu: "*I Never Had a Dream Come True*"¹.

---

¹ "Mans sapnis tā arī nepiepildījās." *Bill Kenny & The Ink Spots* dziesma.